

Rinkaby kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

Åsa Eriksson Green 2021-10-27

Omslagsbild: Flygbild över Rinkaby kyrka från sydväst, år 2015. Fotograf: Pär-Martin Hedberg, HioPhoto. Bildrättigheter: Lunds stift.

Kyrkan från sydväst.

Rinkaby kyrka

Fjälkinge pastorat, Villands och Gärds kontrakt, Lunds stift, Rinkaby socken, fastighet Rinkaby 109:1, Kristianstad kommun, Skåne län och landskap.

Beskrivning och historik

Kyrkomiljö

Rinkaby socken ligger i östra Skåne, ungefär en halvmil från Hanöbukten. Den idag långsträckta byn ligger längs med Hammarsjöns östra strand. Mellan byn och sjön breder den äldre fäladsmarken i form av våt ängsmark ut sig. Fornlämningar efter boplatser och gravar inom och omkring byn har daterats från stenålder till medeltid. Kyrkan och kyrkogården ligger inom den historiska bytomten enligt 1751 års karta. Vid den tiden var bebyggelsen koncentrerad i en klunga norr om kyrkan. Vid laga skiftet i mitten av 1800-talet flyttades drygt hälften av byns gårdar ut från bykärnan. Under 1800-talets sista decennier etablerade sig järnvägen i byn och bebyggelsen kom att sprida sig längs med och till östra sidan landsvägen, vilket gett byn dess långsträckta form.

Det äldsta namnbelägget för byn är, enligt *svenskt ortnamnslexikon*, ett brev där kyrkoherden i Åhus testamenterade sina egendomar i Rinkaby till Lunds domkyrka, året var 1351 och namnet skrevs; *Rinkaby*. I *Skånske Ortnamnsdatabas* anges ett tidigare år, 1334, som det äldsta skriftliga namnbelägget. Bynamnet kan härledas till ordet *rinke* i betydelsen man eller krigare sammansatt med *by/gård*. Det finns flera Rinkebyar i Sverige och de har tolkats som platser där avlönade krigare var bosatta. På kartan över Rinkaby från år 1751 finns en samling så kallade *Ryttarebus* på byns allmänning vilket kan ha en koppling till bynamnet. År 1524 fick föreståndaren för Åhus hospital patronatsrätt till kyrkan. Sedan 1618 har församlingen varit annex till växlingsvis Viby, Åhus och Fjälkinge pastorat.

Kyrkobyggnad

Rinkaby kyrka byggdes med ett mönstermurat tegelmurverk med ljusa löpare och mörka koppar samt utstrukna fogar vid mitten av 1200-talet. Kyrkan bestod då av långhus och rakslutet, valvslaget kor. Korvalvet vilar på svickelkolonetter, liknande de i Fjälkinge och Åhus kyrkor. Av arkeologiska byggnadsundersökningar är det känt att kyrkan hade syd- och nordportal och fönster i långhus och kor. Koret byggdes med en för tiden vanlig gruppering av tre rundbågiga, långsmala fönster i östra väggen. Kyrkan tillhör en grupp av tidiga tegelkyrkor med rakslutna kor som byggdes i nordöstra Skåne under 1200-talet, sannolikt influerade av cisterciensernas klosterarkitektur. Det finns ännu sporadiska spår av romanskt måleri i kyrkans kor och på små delar av långhusväggarna. Långhuset valvslogs under 1400-talet då även ett vapenhus av gråsten tillkom i söder. I samband med detta bemålades valven av Vittskövlegruppen. Samma person i gruppen förmodas ha målat kyrkorna i bl.a. Emmislöv och Norra Strö. I kyrkans västförlängning, som tillkom på 1700-talet, fanns en stickbågeformad portalomfattning med sidor av tegel och tuktad granit. Exteriörens murnischer, kring portalomfattningar och murkedjor har varit bemålade med svart kalkfärg, pigmenterad med kimrök.

År 1695 försågs kyrkan med altaruppsats och predikstol med baldakin. De medeltida målningar kalkades över under 1600- eller 1700-talen i likhet med utvecklingen i de flesta kyrkor. År 1794 förlängdes långhuset västerut och försågs med ett tunnvalv. Förlängningen fick gråstensmurar, undantaget gavelröstet som murades i tegel. Kyrkan fick sannolikt ny fönstersättning med fönster likt dagens vid samma tillfälle. Det är möjligt att prästingången i korets östra vägg, som har daterats till 1700- eller 1800-tal, togs upp vid samma tillfälle. Under 1700-talet tillkom också kyrkans takryttare och kyrkklockorna fördes över från en tidigare klockstapel. De äldsta fotografierna visar att takryttaren hade brädväggar i en röd eller mörk kulör med ljusa ljudluckor.

Under 1800-talets sista år, eller kring år 1900, målades kyrkans väggar, valvbågar och valvribbor med tidstypiskt marmorert kvadermåleri. Troligtvis ekådrades bänkinredning och läktarbarriär vid samma tid. En beskrivning av kyrkan från 1929 anger att korets väggar var målade blodröda och att valvet var blått med stjärnor i guld- eller bronsfärg. Församlingens önskan om en ”värdigare” färgsättning ledde till att de medeltida målningarna i valven delvis togs fram igen. Yttertaket lades om med samma enkupiga tegel som tidigare. Äldre fotografier visar att tegeltaket var understruket, det vill säga att det låg på öppen läkt och var tätat från undersidan med kalkbruk. Längs gavelröset och takfoten var pannorna tätade utifrån eftersom det var svårt att komma åt, och detta gav taket ett karaktäristiskt utseende.

Kring 1950 genomfördes en större invändig renovering under ledning av arkitekt Leon Nilson. I vapenhuset höjdes vindsbjälklaget så att sydportalens dörr frilades. Tegelgolvet i vapenhuset lades om och skåpinredning byggdes längs östra väggen. I långhuset byggdes bänkarna och kvartersgolven om med den tidigare inredningen som förlaga. Golvet belades med tegel. Golvet i västförlängningen hade tidigare legat i en högre nivå än övriga långhuset, men sänktes nu till en enhetlig nivå. De främre bänkarna togs bort och dopfunten placerades framför det norra bänkkvarteret. Huvudingången i väster fick en ny port med överljus. Predikstolens färgsättning återställdes och en ny trappa byggdes till denna. Därtill ersattes den vedeldade kaminen med elvärme. Kring 1960 tillkom dörren i sydporten, ritad av arkitekt Torsten Leon-Nilson. Under tidigt 2000-tal togs de två främre bänkraderna i vart bänkkvarter bort. En av bänkarna byggdes om till ambo. I nordöstra delen av långhuset byggdes ett dopaltare av en vägghängd kalkstensskiva.

År 2003 renoverades kyrkans takryttare. Den äldre järnplåten ersattes med zinkplåt som lades i samma mönster och målades röd, i enlighet med äldre färgspår. Väggar och luckor var i bättre skick och målades röda respektive vita. Krönkorset målades gult.

Exteriör

Rinkaby kyrka utgörs av ett kvadratisk långhus och ett lägre, smalare och rakt avslutat kor. Kyrkan är murad i tegel med trappstegsgavlar i öster, på både kor och långhus liksom på vapenhuset i söder. Byggnaden har sadeltak täckta med enkupigt tegel, undantaget vapenhusets tak som är täckt med tvåkupigt tegel. Mitt över långhuset sitter en plåtklädd takryttare med ett flackt tälttak. Takryttaren har rödmålade väggar och tak, vitmålade luckor och ett guldfärgat krönkors.

Koret har sitt ursprungliga romanska valv från 1200-talet bevarat. Här finns också nischer efter medeltida fönster åt norr, och bakom altaret finns nischer efter en ursprunglig trefönstergrupp.

Kyrkans fasader är spritputsade och vitkalkade. Kor och långhus har en lätt utskjutande och avfasad sockel, putsad likt fasaderna. Kor och vapenhus har mycket enkla friser längs takfoten; koret i två språng och vapenhuset i ett språng. På korets norra fasad finns en inristad markering i putsen efter ett romanskt fönster. I korets gavelfält finns tre rundbågiga blinderingar där den mittersta har en trepassformad överdel. Under dessa finns bevarade nischer till tre ursprungliga fönster, en så kallad trefönstergrupp. På långhusets södra fasad, vid mötet mot vapenhuset, finns nischen till ytterligare ett romanskt fönster. I vapenhusets gavelfält är ett solur inmurat med en tegelpanna som väderskydd. På västra långhusgaveln finns kyrkans huvudingång, i gavelfältet ovan sitter ett litet runt fönster med fyrpassformad spröjs. Porten har dubbla dörrblad klädda med liggande ekpanel och ett överljus utan spröjs. Vapenhusets sydport är stickbågeformad med en spetsbågig, murad omfattning. Dörren är klädd med liggande, spåntade brädor. Öster om dörren finns en avlång ljusglugg i en stickbågig nisch. På korets östra fasad finns en prästingång i form av en enkeldörr med liggande panel och ett enkelt men dekorativt spröjsat överljusfönster. Kyrkans samtliga fönster ligger i liv med fasaden. De är rektangulära med tvär- och mittposter, fyra lika stora, småspröjsade lufter och är målade i en mörkt grön kulör.

Utblick över kyrkorummet från väster mot koret i öster. Till höger på bilden syns sydporten.

Interiör

Kyrkans huvudingång finns på västgaveln. Den leder via ett vindfång med 1960-talskaraktär vidare in i kyrkorummet. Från vindfånget leder en trappa upp till orgelläktaren. Från huvudingången stiger man ut under orgelläktaren, som bärs upp av åtta släta pelare med en ljusgrå marmorering, in mot kyrkorummet. Läktarfronten har ett ramverk i ljusgrå kulör och fyllningar målade i rödbrunt med blå ramar. Ovanför mittgången har läktarfronten en målning med musikaliska förtecken; olika sorters instrument och notark inlindade i sidenband. Orgelläktaren tar upp hela den västra delen av långhuset och täcks av ett vitkalkat trätunnvalv. Den västra, senare tillbyggda, delen av långhuset skiljs från den östra delen av en vid valvbåge.

Kyrkorummet har vitkalkade väggar och tegelgolv lagt i mönster. Fönstren rymms i djupa, stickbågeformade muröppningar. Den medeltida delen av långhuset utgörs av två travéer med spetsbågiga gördelbågar och kvadratiska valvribbor. Vederlagen utgörs av knippepelare med profilerade överdelar. De två valven är täckta av kalkmålningar med bl.a. scener ur Eva och Adams liv och sirliga blomstermönster i svicklarna. På delar av norra och södra väggarna i den västra travén finns små frilagda fält med romanskt kalkmåleri. Den västra delen av långhuset upptas av en fast och sluten bänkinredning. Den östra travén utgörs främst av en öppen golvyta med två dopfuntar på norra sidan samt predikstol och piano i söder.

Triumfbågen är rundbågig med profilerade impostor. Koret täcks av ett bemålat kryssvalv med rundade, konvexa sköldbågar mot ytterväggarna, vilandes på så kallade svickelkolonnetter i hörnen. Valvens målningar härleds till 1400-talet, men spår av romanskt måleri finns bland annat bevarat bakom altaruppsatsen. I norr finns en nisch efter ett medeltida fönster. Liksom det i öster finns nischer efter den ursprungliga trefönstergruppen ovanför den senare upptagna prästingången. Koret domineras av altaruppsatsen som är hopbyggd med dörrpartier på ömse sidor och bildar ett skrank mot sakristian i öster. Altarringen löper hela korets bredd. Golvet är av brunbetsade brädor som till största delen täcks av vävda mattor.

Dörren mellan långhus och vapenhus rymmer i en vid, stickbågeformad muröppning i vilken en smalare, svagt spetsbågig dörrsmyg är murad. Dörren har ett panelklätt tympanon av ek. Ovanför dörren är ett runt, astronomiskt ur placerat. Vapenhuset har slätputsade, vitkalkade väggar och ett golv lagt med fyrkantiga profilerade tegelplattor i rutmönster. Takbjälklaget ligger lågt och utgörs av skradda, gråmålade furustockar. Vindsvåningens golv utgör tak. Sydporten är en grov bräddörr som hålls samman av tvärgående narar och långa bandgångjärn. Längs östra väggen finns skåpinredning och en trappa till vinden. Trapploppet har ett smalt, murat ljusinsläpp som i senare tid försetts med en fönsterbåge invändigt.

Vapenhusets vind är öppen upp inock så att undertaket av spån på gles läkt är synlig. I söder syns vapenhusgavelns vitputsade gråstensmurverk. Takstolen utgörs av både furu och ek, av vilka delarna av ek tydligt är återanvända. I det nordöstra hörnet finns ett avbalkat rum för urverket till kyrkans astronomiska ur. I norr leder en trappa till långhusets vind och vidare upp i takryttaren där klockbocken är belägen. Takryttarens interiör har en ålderdomlig och välbevarad karaktär, med bland annat inbyggda pallar för att nå ljudluckorna. Takryttarens furubjälklag vilar på bjälkar som går från södra till norra muren över långhuset. Långhusvinden är tillgänglig i båda riktningar via landgångar ovan valvkapporna. Åt både söder och norr syns nischer efter fönsteröppningar som satts igen i samband med valvslagningen av långhuset. Takstolarna över långhus och kor är av furu med krysslagda sparrar som extra försträvning.

Inredning och inventarier

Altaret har en stomme av trä, klädd med liggande brunlaserade brädor. Sockeln är profilerad och marmoreringsmålade i grått och svart på vit botten. Altarskivan är klädd med korkmatta och sidorna med rött sammetsdyg.

Till höger kyrkans romanska krucifix av brons som daterats till 800-tal. Till vänster snidad helkroppsstaty av Johannes döparen hållandes en dopskål.

Altaruppsatsen uppskattas ha kommit till kyrkan kring 1695. Uppsatsen utgör, med brädväggar på ömse sidor, ett skrank mellan kor och sakristia. Uppsatsen är tillverkad i ek och huvudsakligen målad i svarta, bruna, gröna och röda kulörer. Det centrala motivet är en oljemålning av konstnären Eric Gelliers. Målningen, inom förgylld ram, föreställer Kristus bärande på sitt kors. Målningen flankeras av spiralsvarvade kolonner med korintiska kapitäl. Kolonnerna vilar på en sockel med ett ovalt textfält. Krönpartiet utgörs av Carl XI:s namnskiffer omgivet av två lejon. Längs sidorna sitter snidade broskverk med akantusblad som omger förgyllda evangelistsymboler. Dörrarna till sakristian är, liksom brädväggen, gråmålade med omfattningar i form av kannelerade pilastrar med förgyllda akantuskapitäl. Ovanför dörrarna utgår snidade akantusslingor från en förgylld vasakärve.

Altarringen är från 1800-talets senare del. Den har en svagt böljande form som buktar ut mot kyrkorummet i mittpartiet och löper från norra till södra korbägen med öppningsbara partier i var ände. Balusterräcket har svarvade dockor och en profilerad överliggare, båda målade i en mörk ekimitation med detaljer i rött, blått och guld. Knäfallet är klätt i rött skinn på en brunlaserad sockel.

Predikstolen med baldakin i barockstil är placerad i långhusets sydöstra hörn och daterad till 1600-talets sista årtionde. Såväl predikstol, baldakin och trappa är tillverkade i ek. Trappan är ombyggd kring 1950. Predikstolen har fyra synliga sidor mot kyrkorummet. Sidorna skiljs åt av kannelerade pilastrar med förgyllda, joniska kapital. Var sida pryds av en förgylld evangelist i halvrelief inom en ram av repstavsornamentik. Bildfälten vilar på ett listverk med evangelisternas namn i textfält. Korgen avslutas upptill av ett utkragande listverk, på vilket ett bokstall är placerat. Korgens undersida, målad i en naivistisk marmorering, har en kupolform som avslutas med ett klot. Predikstolen kröns av en baldakin, ett ljudtak, med snidade akantusgavlar kring förgyllda, ovala fält. Från den sentida bemålade undersidan är en guldfärgad duva nedpendlad. Predikstolen och baldakinen är båda i huvudsak målade i ekimitation, med förgyllda detaljer och accentfärger i blått och rött.

Kyrkans **dopfont** är daterad till 1200-talet och tillhör Maglehem-Vitabygruppen, i likhet med dopfontarna i Kiaby och Ivö kyrkor. Fontens fot med kvadratisk grundform, är omslingrad av odjur som biter varandra i svansen. Mot cuppan smalnar foten av och avslutas upptill av en rundstav. Cuppans undersida har en enkel godronering, ett bladverksliknande mönster. Kring sargen löper ett band med akantusslingor. Cuppan har uttömningshål. Kyrkan har även ett dopstall i trä från 1700-talet, i form av en helkroppsskulptur i full skala föreställande Johannes Döparen som håller en stor dopskål framför sig. Dopstället har tillskrivits bildhuggaren Peter Norrman från Kristianstad.

Bänkinredningen utgörs av slutna bänkkvarter traditionellt ordnade på ömse sidor om mittgången. Det södra kvarteret delas av gången till vapenhuset. Bak- och framstycken samt dörrar är ramverkskonstruktioner. Ramverket är ådringsmålade i en ljus grön kulör, fyllningarna är marmorerade i rosa och grå kulörer med grå ramar omkring. Överliggaren är grå. Invändigt är bänkkvarteren målade i ljusgrå kulör. Kring 1950 byggdes bänkarna om, eller nytillverkades helt, efter den äldre förlagan. De främre bänkarna i långhuset togs bort vid samma tillfälle, och på 1980- och 2000-talet togs ytterligare bänkar närmast koret bort.

Kyrkans **orgel** tillverkades och installerades 1904 av Johannes Magnusson från Göteborg. Arkitekten till orgelfasaden är troligtvis arkitekt Thor Thorén som var verksam vid Överintendentämbetet. Orgeln har ett fristående, gråmålat spelbord vänt mot kyrkorummet. Orgelfasaden har en klassisk uppbyggnad med tre pipfält,

Kyrkan från nordost.

romantiskt dekorerad med änglahuvud och akantusslingor. På var sida fasaden sitter snidade sidostycken med förgyllda akantusmotiv. Efter en ombyggnad 1980 är orgelfasadens pipor stumma.

Storklockan är från 1696 och **lillklockan** från 1424, enligt Lunds stifts inventering av kyrkklockor.

Övrigt. Vid gudstjänst pryds altarbordet av ett krucifix av brons, daterat till 800-talet. Krucifixet är 20–25 cm högt och monterat på ett träkors.

Ovan triumfbågen sitter kyrkans triumfkrucifix med något osäker datering; mellan 1500- och 1600-tal. Kristus är målad i ljus kulör med hängande huvud, korset är ett klöverbladskors.

Under 1950-talet tillverkades ett astronomiskt ur av elinstallatören Sven Nilsson i Rinkaby. Urtavlan sitter över sydporten inne i långhuset och urverket finns på vapenhusets vind. En brudkrona i förgyllt silver tillverkad av den lokale guldsmeden, William Crona, skänktes till kyrkan år 1952. till kyrkan.

Kyrkogård

En geometrisk avmätning av byn från 1697 visar kyrkogårdens placering i byns södra utkant. I norr är en stiglucka med trappstegsgavel tydligt markerad som

ingång till kyrkogården. En kvadratisk markering på karta från 1751 har tolkats som en klockstapel, som på 1832 års karta är borta. Sannolikt tillkom kyrkans takryttare, där klockorna är placerade, under den här perioden vilket gjorde klockstapeln överflödig. Före 1840 kan kyrkogården ha utvidgats något åt norr. Hörnen i väster och öster var då avfasade. Mot västra sidan av kyrkogården gränsade en kringbyggd gård. En öppning i södra kyrkogårdsmuren finns omnämnd först under slutet av 1800-talet då den försågs med järngrindar av bysmeden. Detta var vid samma tid som byn började växa söderut.

Kring 1929 utvidgades kyrkogården åt väster och under 1950- eller 1960-tal byggdes ett bårhus norr om kyrkan och kyrkogården utvidgades än en gång. Bilder från sent 1940-tal visar en fullständig trädkrans kring den äldre delen av kyrkogården och trädtrader längs huvudgångarna. På 1960-talet har den västra delen av trädkransen tagits bort.

Idag har kyrkogården en rektangulär form med kortsidor mot Hammarsjön i väster och skolområdet i öster. Kyrkogården avgränsas längs södra och västra gränsen av en låg mur av spräckt sten med ett övre skift av avlånga gråstensblock i cement. På insidan av muren är hagtorns- respektive oxelhäck planterad på en jordvall. Östra sidan, och en bit av den äldre norra gränsen, avgränsas av en äldre vitputsad mur med avtäckning av kalkstensskivor med konvexa, ovanpåliggande fogar av cement. Nordvästra gränsen och hörnan mot väster markeras av ett nätstaket och en rad med oxlar. Det nordöstra hörnet är en senare utvidgning och omges av en mur med naturstenar i ytan och överliggare av kalkstensskivor. Kyrkogården har ingen sammanhängande trädkrans men hamlade lindar finns längs den äldre delen av södra gränsen. Längs östra gränsen finns utöver lind även kastanj. Alléer markerar dessutom gångvägen mellan södra grinden och vapenhuset, samt gångvägen öster om kyrkan.

Ingångar finns i söder och norr. I norr ansluter kyrkogården mot församlingshem och förskola via en gångväg utan grind. I det nordöstra hörnet finns en vitputsad stiglucka avtäckta med tegelpannor. Stigluckan har en smal ingång med en enkel grönmålad plankdörr och en bredare med dubbla, grönmålade plankportar. Stigluckan används inte och är blockerad av stora stenblock. I söder finns huvudingången till kyrkan, den saknar grind. Något längre västerut finns en enkelgrind av järnsmide mellan två granitstolpar.

Kyrkogården är idag huvudsakligen gräslagd, med ett fåtal grustäckta gravplatser med stenramar bevarade. Grusade gångar ramar in en del av gravkvarteren. På

norra delen av kyrkogården är gravplatserna ordnade i rader mot rygghäckar. Askgravlund och minneslund är också placerade här.

Byggnader på kyrkogården

Norr om kyrkan finns ett bårhus med vitslammade tegelväggar på en sockel av huggen natursten. Byggnaden täcks av ett sadeltak med rött, enkupigt lertegel. Entrén har två kopparplåtsklädda portar och en portalomfattning av finhuggna, grå granitskivor. På fasaden ovanför dörren sitter ett kors. Bårhuset bör vara uppfört under 1950-tal.

Karaktärisering

Rinkaby kyrka har med sin avsaknad av torn en diskret och småskalig karaktär. Dess vitkalkade murar och den kontrasterande röda takryttaren ger dock kyrkan en tydlig och unik karaktär. Kyrkan har sedan 1600-talet fungerat som annexförsamling till andra kyrkor vilket möjligtvis kan förklara att resurskrävande tillbyggnader, som till exempel ett tornbygge aldrig har genomförts. Kyrkan bär i stort sett samma yttre karaktär som den fick under det sena 1700-talet. Långhuset förlängdes åt väster, fönster i storlek med dagens togs upp och mitt på takfallet placerades takryttaren.

Kyrkan tillhör en grupp av tegelkyrkor som uppfördes i nordöstra Skåne under senare delen av 1200-talet, med ett karaktäristiskt rakt avslutat kor med en trefönstergrupp. De här arkitektoniska särdragen kan härledas till cisterciensernas klosterarkitektur. Bland de ursprungliga detaljerna inne i kyrkan återstår korets valv på svickelkolonnetter, fönsternischer och spår av romanskt måleri. Vittskövlegruppens målningar från 1400-talet pryder långhusets valv med regionala tolkningar av bibelns berättelser om Adam och Evas liv, där de återges i gestalt av ett skånskt bondepar. Kyrkans altarkrucifix i brons som daterats till 800-talet väcker frågor om kyrkans äldsta historia, hur krucifixet kommit hit, varifrån och under vilka omständigheter.

På 1600-talet tillkom predikstol och altaruppsats med Karl XI:s namnskiffer, en tydlig symbol för försvenskningen av landskapet. Av stora inre omgestaltningar under 1800-talet återstår i stort sett enbart altarringen idag. Istället dominerar 1900-talets renoveringar då kalkmåleriet togs fram, väggarna målades i ljusa färger och bänkinredningen byggdes om. En öppen yta framför triumfbågen har skapats genom borttagning av bänkar, vilket vittnar om nya sätt att fira gudstjänst – till exempel möjlighet för prästen att komma närmare församlingen - och att använda kyrkorummet även för musik och teater.

Att tänka på

- Kyrkan och kyrkogården är en viktig del av den gamla bykärnan i Rinkaby med kontinuitet från tidig medeltid. Viktiga värdebärare som äldre mur och stiglucka behöver vårdas varsamt och långsiktigt. Genom att säkerställa trädmiljöns fortlevnad, genom återplantering av bland annat trädkrans och alléer kan kyrkomiljöns värden förstärkas.
- Kyrkans romanska arv i form av murverk, korvalv, målningar, dopfont och altarkrucifix är spår av kyrkans äldsta historia.
- Kyrkans breda men relativt låga takryttare ger kyrkan ett egenartat karaktärsdrag.
- Kyrkan bär spår från många tidsperioder interiört. Var rädd om dessa spår så att ny forskning av efterkommande generationer möjliggörs. Planera eventuella förändringar långsiktigt och eftersträva funktionalitet för att minimera ingreppen i kyrkorummet.

Skydd

Kyrkor och kyrkogårdar tillkomna före 1940 skyddas som kyrkligt kulturminne, enligt *Kulturmiljölagen 4 kap.*

Källor

Underhållsplan för Rinkaby kyrka, Ponnert arkitekter AB, 2006

Dahlberg, Markus (Red) (2015). *Skåne, Landskapets kyrkor*. Riksantikvarieämbetet

Gillberg, Johan Lorents (1767). *Historisk, oekonomisk och geographisk beskrifning öfver Christianstads län uti hertigdömet Skåne framgjifven af Job. Lor. Gillberg ... Trycket i Lund. 1767. Hos hof cam: och direct: C.G: Berling. =(Pl.titelb.)*. Lund: (Berling)

Ranebo, Theodor. *Inventering av kyrkklockor i Lunds stift*. Pågående stiftsprojekt.

Wahlberg, Mats (red.) (2003). *Svenskt ortnamnslexikon*. Uppsala: Språk- och folkminnesinstitutet (SOFI)

Internet

Barbro Sundnér. Lunds universitet, Institutionen för arkeologi och antikens historia (2015). *Medeltida kyrkor i Skåne: Del A*. Svensk nationell datatjänst. Version 2.0. <https://doi.org/10.5878/002642>

Församlingens hemsida: <https://www.svenskakyrkan.se/fjalkinge/rinkaby-kyrka> (besökt 2021-08-23)

<https://app.raa.se/oppnadata/forndok/search?5> Forndok, besökt 2021-08-19.

Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök:

<https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/9dc3e3fe-ef7e-46cb-83d8-52b37058e89f> (besökt 2021-08-19)

Länsstyrelsens kulturmiljöprogram: <https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/kulturmiljoprogram/omraden/rinkaby.html>

(besökt 2021-08-19)

Lantmäteriets söktjänst Historiska kartor [https://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/searchresult.html?mapTypeSelected=false&mapType=&countyLMS=K&parish=101&vil-](https://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/searchresult.html?mapTypeSelected=false&mapType=&countyLMS=K&parish=101&vil)

[age=4&yearMinLMS=&yearMaxLMS=&surveyor=&taskLMS=&firstMatchToReturnLMS=1&archive=LMS](https://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/searchresult.html?mapTypeSelected=false&mapType=&countyLMS=K&parish=101&vil) (besökt 2021-08-19)

Skånska ortnamnsdatabasen: [https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kate-](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land)

[skap=Sk%0c3%0a5ne&lan=Kristianstads&harad=Vil-](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land)
[lands&socken=Rinkaby&kommun=Kristianstad&lokal=&id=C%03a%05cinskan-](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land)
[nat%05c23C36847.pdf&ovrigt=&bild=Villands&artal=1334&belagg=Rin-](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land)
[keby&lanskod=&sockenkod=&sokharad=%025&soksocken=%025&sokkom-](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land)
[mun=%025&soklandskap=Sk%0c3%0a5ne&soklan=%025&sokbland=rubbet.ort-](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land)
[namn&sortering=Bel%0c3%0a4ggs%0c3%0a5r%02c+Bebyggelse-](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land)
[namn%02c+Socken%02c+H%0c3%0a4rad%02c+L%0c3%0a4n&soknamn=%025Rinkab](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land)
[y&sokejnamn=&soklokal=%025&sokejlokal=&sokovrigt=&sokkategori=ort-](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land)
[namn&soksprak=Alla&rad=0&lng=14.268491&lat=55.983642&prec=E&kart-](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land)
[siffra=&ntolk=0&selindex=0&sida=0](https://www3.isof.se/beb/SokResultat.aspx?kategori=ortnamn&sprak=1&namn=Rinkaby&filnamn=600008775&land) (besökt 2021-08-19)

<https://www.arkivdigital.se/sources/2527> (besökt 2021-08-24)

Övriga källor

Topografiska arkivet på Regionmuseet i Skåne ”*Rinkaby socken*”.

Övriga uppgifter

Inventeringsdatum: 2021-10-01

Fältinventering: Åsa Eriksson Green

Rapportsammanställning och foto: Åsa Eriksson Green

Granskning: Linn Offerlind-Ljunggren, Maria Sträng

Färdigställd: 2021-10-27

Uppgifter till BBR:

Stomme; murverk – tegel, murverk – natursten, granit

Fasadmaterial; puts – stänk- och sprutputs, plåt

Fasadkulör; vit, röd

Takform; sadeltak, tälttak

Taktäckningsmaterial; takpannor – lertegel, plåt

Antal våningar; 1

Byggnadsdel; kor - öster, långhus, vapenhus – söder, takryttare

